

מועד קטן כא
sinal.org.il

המקור לקריעה
בעמידה

איוב
"וַיִּקָּם אִיּוֹב וַיִּקְרַע אֶת־מַעְלֹוֹ"
(איוב א, כ)

דויד
"וַיִּקָּם הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרַע אֶת־בִּגְדָיו"
(שמו"ב יג, לא)

דחיות

עמידה זה לאו דווקא עמידה
כמו שבח'ליצה כתוב עמידה
"ועמד ואמר לא חפצתי לקחתה"
והרי שם לא צריך לעמוד

תשובה
בלשון עבד (ועמד) - זה לאו דווקא לעמוד,
בלשון עתיד (ויקם) - זה שבאמת עמד.

איוב
"ויגז את ראשו"

הראיה
שעשו עוד דברים
שלא היו צריכים

אולי
עשו את זה על דעתם
ולא כי חייבים

דוד
"וישכב ארצה"

דחייה
דוד לא הוסיף
וכונת הפסוק שכפה מיטתו
(ונחשב כמו שכיבה על הארץ)

דברים האסורים בשבעה
(והתמקדות בלימוד תורה)

ת"ר

מלאכה
רחיצה, סיכה, תשמיש המיטה
נעילת הסנדל

אסור כל סוגי הלימוד
תנ"ך, משנה, מדרש, הלכות
הש"ס [תלמוד], אגדות

אם רבים צריכים לו
אינו נמנע

וכן מסופר
על ר' יוסי שלימד בציפורי
משהתאבל על בנו

הגבילה
רב לרבה בב"ח
לא ילחוש ישירות למתורגמן
אלא לאדם מוסף, והוא ילחוש למתורגמן
(כפי שר' יהודה בר אילעי לחש
לר' חנניה בן עקיביא, שלחש למתורגמן)

אגב עוד דברים
שלא הזכירו בברייתא
עטיפת הראש
כפיית המיטה
גילוח, כיבוס, גיהוץ, שלום
לצאת, להתחתן, שמחות
תפילין
(נראה להלן)

דברים שאסורים
אבל לא כל השבעה

איסור תפילין

מתי מניח

ר"א
(מקל על התפילין)
ראשון ושני לא
שלישי ואילך כן

ר' יהושע
(מחמיר בתפילין)
ראשון לא
שני ואילך כן

ר"א
(מחמיר)
לא חולץ
ר' יהושע
(מקל)
חולץ

בימים בהם מניח
והגיע איש חדש
האם חולץ?

מקור
"ויתמו ימי (=2) בכי אבל משה"

דחיית ר' יהושע
זה דווקא במשה

מקור
"וקפכתי חגים לאבל...
ואקרייתה כיום מר"

דחיית ר"א
אכן עיקר המרידות יום אחד
אבל החובה היא יומיים

גם רבא וגם עולא פוסקים
כשני הצדדים לחומרא
על מצוות תפילין

כר' יהושע שמניח ביום ה2
וכר"א שלא חולץ אם מגיעים
פנים חדשות

ומה לגבי
חליצה ביום השני

עולא
חולץ
(כי ממה נפשך
אם כר"א - לא מניח כלל ביום השני
ואם כר' יהושע - הרי חולץ)

רבא
לא חולץ

מקשה הגמרא לגבי רבא
איך פוסק כר' יהושע
שמניח ביום השני

הרי
פסק כר"א ובית שמאי
שצריך מינימום 3 ימים
כדי שהרגל יבטל את השבעה?

תשובה
זה לא תלוי זה בזה
3 ימים הם עיקר השבעה
אבל למצווה מחמירים שיניח כבר ביום השני

איסור מלאכה
(תוס' - הכוונה לעני
אבל אדם רגיל אסור
במלאכה כל השבוע)
ללכת לבית אבלים
אחר

דברים נוספים
שלא עושים רק ב 3 ימים ראשונים

שאלת שלום

3 ראשונים
לא שואל ולא משיב

4-7
לא שואל, אבל משיב

אחרי 7
שואל ומשיב כדרכו

והתניא
לגבי 3 הימים הראשונים
ר"ע שילח וברך בשלום
את הבאים ללוויית בניו

תשובה
כבוד רבים שונה

בתוך 30 לא שואלים בשלום
(ולכאורה כל שכן שגם
הוא לא שואל או משיב)

ורמינהו
לגבי אחרי 7

תשובה
אסור לשאול בשלום,
אבל הוא יכול לשאול (ולהשיב)
(כי הם בשלום, הוא לא)

3 ראשונים
הכל אסור
לא שואל, לא משיב, לא שואלים אותו

4-7
לא שואל ולא שואלים
אבל אם שאלו
משיב

אחרי 7
שואל ומשיב
אבל עדיין
לא שואלים אותו

הסבר
לא שואלים
אבל אם שאלו כי לא ידעו
אז משיב

ב4-7
אם משיב
אז כנראה ששואלים אותו?

ורמינהו
קושיא מבריייתא דומה
רק שכתוב 12 חודש במקום 30 יום

בריייתא השנייה
כתוב
מנחם "מן הצד"
(בלשון קצרה - תנוחמו)

בריייתא הראשונה
פשוט כתוב שלא מדבר
תחנונים

בשתי הבריייתות
משכבר מותר לשאול בשלום
(אחרי 30, אחרי 12)
מפסיקים את התחנונים

אך מסבירה הגמרא
שגם
הכוונה שמנחם מהצד